

**Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кафедра політології та філософії**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
політології та філософії

Ольга ВІННІЧУК

«26» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
З НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

підготовки фахівців третього (доктора філософії) рівня освіти
за освітньо-науковою програмою Політологія
спеціальності 052 Політологія
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
мова навчання українська

Розробники програми:

Вадим МАРКІТАНТОВ, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та філософії, факультетський керівник практик;

Робочу програму обговорено і затверджено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 8 від 26 серпня 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

Сергій ВОНСОВИЧ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Науково-педагогічна практика здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти історичного факультету є необхідною складовою практичної підготовки докторів філософії до викладацької діяльності в закладах вищої освіти.

Програма практики для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія за освітньо-науковою програмою Політологія розроблена на основі ОП, наскрізної програми практики. Згідно навчального плану практика проводиться у 6 семестрі тривалістю 4 тижні, на неї виділено 6 кредитів ЄКТС, що становить 180 годин.

Програма розроблена відповідно до до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261, «Положення про проведення практики аспірантів вищих навчальних закладів України» від 8 квітня 1993 р. за №93 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти №351 (0351281-94) від 20.12.1994 р.), «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)», затвердженого Вченою радою К-ПНУ імені Івана Огієнка (протокол №6 від 27 червня 2024 року), «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» від 31 серпня 2021 р. за №111-ОД, «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» (протокол №4 від 25 квітня 2024 року).

Програма визначає мету, завдання, компетентності, терміни проходження і бази практики, регламентує процес її проходження, зміст практики, перелік документів та їх взірці, які ведуть здобувачі вищої освіти під час практики, обов'язки практикантів і керівників практики, правила техніки безпеки, вимоги до звітної документації про практику, критерії оцінювання результатів практики та порядок підбиття підсумків практики.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ. ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Основна мета науково-педагогічної практики – формування компетентностей, необхідних для виконання комплексу функціональних обов'язків науково-педагогічного працівника закладу вищої освіти у процесі

підготовки фахівців спеціальності 052 Політологія, сприяти закріпленню та поглибленню теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення блоку теоретичних дисциплін, набуття та відпрацювання фахових компетентностей, необхідних для подальшої професійної самореалізації; ознайомлення здобувачів вищої освіти безпосередньо під час освітнього процесу з основними формами, принципами і методами викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн; виховання у них творчого, дослідницького підходу до науково-педагогічної й виховної діяльності; формування потреб у самоосвіті, самовихованні та підвищенні своєї кваліфікації.

Завдання практики:

- поглиблення і закріплення теоретичних аспектів психолого-педагогічних і фахових знань, творче застосування їх у практичній діяльності викладача закладу вищої освіти;
- застосування та поглиблення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання в аспірантурі із освітніх компонентів загальної і професійної підготовки;
- формування професійно-педагогічних умінь викладача, навичок викладати лекції та проводити семінарські, практичні заняття з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;
- розвиток уміння розробляти навчальні завдання та планувати організацію індивідуальної й самостійної роботи аспірантів;
- оволодіння методами і формами педагогічної діагностики, прогнозування та планування освітнього процесу;
- вироблення навичок виховної роботи;
- практичне ознайомлення зі структурою та науково-дослідницькою роботою кафедри.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ,

*які мають бути сформовані у здобувачів вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти під час
проходження практики*

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у політичній сфері, що передбачає

глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних політологічних знань та професійної практики.

Загальні компетентності

ЗК 01 Здатність фахово спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово у процесі наукової комунікації та досліджень.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 01 комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

СК 02 Поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категоріально-понятійним та науково-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.

СК 03 Комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

СК 04 Комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій та методів до аналізу владно-політичних відносин, політичних акторів. Інститутів та ідей відповідно до певного історичного та сучасного контексту.

СК 05 Комплексне застосування інструментарію нормативної та емпіричної політичної теорії та методів політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у професійній діяльності.

СК 06 Здатність розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів. Технологій та інструментарію аналізу.

СК 07 Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів та сучасних інформаційних технологій, фахово викладати політологічні дисципліни у вищій школі.

СК 08 Здатність дотримуватися етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК 09 Здатність застосовувати політичні знання у професійній та громадській діяльності, робити висновки, оцінки та створювати прогнози щодо політичних процесів в Україні та світі.

СК 10 Опанувати універсальними навичками дослідника, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій, розробки, організації та управління науковими проєктами та або науковими дослідженнями, презентації їх результатів в професійному середовищі.

Програмні результати навчання

ПРН 01 Опанувати універсальними навичками дослідника, достатніми для проведення фундаментальних і прикладних досліджень, розробки, організації та управління науковими проєктами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації.

ПРН 02 Використовувати державну та іноземну мову як усно, так і письмово на рівні, достатньому для ефективної професійної комунікації, розуміння іншомовних наукових текстів та підготовки фахових публікацій в Україні і провідних наукових виданнях світу.

ПРН 03 Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну добросовісність.

ПРН 04 Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної політичної науки з врахуванням соціальних, економічних, політичних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

ПРН 08 Комплексно розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах та використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

ПРН 11 Аналізувати основні напрямки розвитку світового політичного процесу, місце і статус України у сучасному світі.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПРАНТА-ПРАКТИКАНТА

Аспірант-практикант має право:

- одержувати консультації викладача-керівника практики від університету з усіх питань щодо проходження науково-педагогічної практики;
- користуватися бібліотекою бази практики;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу, організації практики, брати участь у засіданнях кафедри, вченої ради факультету, конференціях та нарадах.

Аспірант-практикант зобов'язаний:

- до початку практики одержати від керівника практики направлення, програму, методичні матеріали та консультацію щодо оформлення всіх документів;
- своєчасно прибути на базу практики (в заклад вищої освіти);
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівки її керівника;
- у період практики дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти, правил охорони праці, техніки безпеки;
- нести відповідальність за виконану роботу, старанно готуватися до кожної лекції, семінарського та практичного заняття, позааудиторного заходу;
- працювати в ЗВО не менше 6 годин, виконувати індивідуальний план роботи, своєчасно подавати на перевірку документацію (регулярно вести щоденник, розробляти конспекти лекцій, семінарських занять для перевірки і затвердження викладачу-керівнику практики від університету за 2–3 дні до проведення відповідного виду роботи, здати звітну документацію не пізніше трьох днів по завершенні практики).

У випадку невиконання вказаних обов'язків здобувач вищої освіти (практикант) усувається від проходження практики.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ:

Керівник практики має право:

- брати участь у конференціях та нарадах з питань організації і проведення практики;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу, організації практики;
- відвідувати базу практики ЗВО з метою здійснення контролю за проходженням та виконанням аспірантами-практикантами визначеного програмою практики комплексу завдань;
- у складі комісії брати участь у підбитті підсумків практики та вносити пропозиції щодо оцінювання результатів роботи аспірантів-практикантів.

Керівник науково-педагогічної практики зобов'язаний:

- контролювати готовність баз практики до проходження практики здобувачами вищої освіти;
- забезпечити проведення організаційних заходів у ЗВО перед виходом аспірантів на практику: інструктаж про порядок проходження практики,

надання аспірантам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, методичних рекомендацій щодо оформлення звітної документації);

➤ створити, у контакт з керівником від бази практики, належний рівень її проходження згідно з програмою;

➤ допомагати аспірантам-практикантам при виконанні ними завдань практики;

➤ відвідувати бази практики, контролювати, спостерігати та аналізувати роботу аспірантам-практикантів;

➤ виконувати всі види робіт, передбачені програмою практики;

➤ подати завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із пропозиціями щодо поліпшення організації і проведення практики.

ТЕРМІНИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Згідно навчального плану науково-педагогічна практика для здобувачів третього (доктора філософії) рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія проводиться у 6 семестрі тривалістю 4 тижні, кількістю 6 кредитів ЄКТС, що становить 180 годин.

БАЗИ ПРАКТИКИ

Визначення баз для проходження науково-педагогічної практики здобувачами вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія за освітньо-науковою програмою Політологія здійснюється відповідно до «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» від 31 серпня 2021 р. за №111-ОД. В останньому документі чітко визначаються основні вимоги до баз практики (п. 3).

Відповідно, базами для проходження здобувачами вищої освіти науково-педагогічної практики можуть бути заклади вищої освіти, наукові установи України, кафедра політології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Здобувачі можуть самостійно, за погодженням із відповідною кафедрою, обирати місце проходження виробничої практики і пропонувати її для укладання відповідного договору.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організація проведення науково-педагогічної практики здійснюється відповідно до «Положення про проведення практики аспірантів вищих навчальних закладів України» від 8 квітня 1993 р. за № 93 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94) від 20.12.1994 р.),

«Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» від 31 серпня 2021 р. за №111-ОД, а також відповідно до програми науково-педагогічної практики, ухваленої Вченою радою історичного факультету.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на декана історичного факультету, завідувача кафедри, керівників практики.

Навчально-методичне керівництво, а також контроль за виконанням програми практики здійснюють керівники практики від кафедри політології та філософії.

До керівництва практикою здобувачів вищої освіти залучають науково-педагогічних працівників кафедр зі стажем роботи не менше ніж 10 років відповідного профілю або викладацького стажу роботи в закладах вищої освіти.

Декан факультету, завідувачі кафедр, факультетський керівник практик проводять зі здобувачами вищої освіти та керівниками інструктивну нараду щодо проходження практики, під час якої аспіранти отримують чітко визначені завдання з фаху, а також взірці звітної документації.

Відповідальність за проведення інструктажу з техніки безпеки несе керівник практики.

Декан, факультетський керівник практики, керівники практики від кафедри політології та філософії систематично контролюють хід практики аспірантів та забезпечують підготовку здобувачами вищої освіти звітної документації у визначений термін.

Захист звітів про проходження практики здійснюється відповідно чинного порядку у визначений термін.

Результати науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти заслуховуються на засіданнях кафедри та Вченій раді історичного факультету.

Зміст науково-педагогічної практики визначається «Положенням про проведення практики аспірантів вищих навчальних закладів України» від 8 квітня 1993 р. за № 93 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти №351 (0351281-94) від 20.12.1994 р.), «Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» від 31 серпня 2021 р. за №111-ОД, та ОП, відповідною наскрізною програмою практики.

Основними напрямками науково-педагогічної практичної діяльності здобувачів вищої освіти є:

1. Ознайомлення із специфікою роботи, освітніми стандартами та ОПП ЗВО.

2. Навчально-методична робота:

- ознайомлення з плануванням та організацією навчальних занять на історичному факультеті;
- вивчення навчально-організаційного та методичного досвіду й системи навчальної роботи кафедри, викладача-методиста;
- спостереження та аналіз різних форм навчання у ЗВО;
- самооцінка проведеної навчальної роботи, участь у самоаналізі та оцінюванні її викладачем;
- оволодіння методикою організації та контролю роботи аспірантів в освітньому процесі;
- опанування системою засобів і методів організації та контролю самостійної роботи аспірантів;
- проведення навчальних занять і позааудиторних заходів.

3. Науково-дослідна робота:

- ознайомлення з планом науково-дослідної роботи кафедри;
- участь у роботі наукового семінару кафедри;
- підготовка й проведення аспірантських наукових конференцій;
- розробка доповідей на засіданні наукових гуртків, проблемних груп;
- консультація аспірантів у підготовці доповідей, рефератів, тез тощо.

4. Виховна робота:

- ознайомлення з організацією та системою виховної роботи факультету, кафедри, академнаставника групи;
- проведення виховної роботи з академічною групою.

ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні навчально-дослідні завдання в межах науково-педагогічної практики аспірантів спеціальності 052 Політологія спрямовані на поглиблення теоретичних знань, формування та вдосконалення професійних педагогічних і науково-дослідницьких компетентностей, а також на інтеграцію результатів дисертаційного дослідження в освітній процес закладу вищої освіти.

У процесі виконання індивідуальних завдань аспіранти здійснюють аналітичну, методичну та дослідницьку діяльність, пов'язану з проблематикою історичних та археологічних студій, зокрема:

- аналіз нормативно-правового та навчально-методичного забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти за навчальними дисциплінами;
- вивчення сучасних підходів, методів і технологій викладання дисциплін політологічного циклу у закладах вищої освіти, у тому числі з використанням цифрових освітніх ресурсів;

- розроблення та апробацію фрагментів навчальних занять (лекцій, семінарських, практичних занять), навчально-методичних матеріалів, завдань для самостійної роботи аспірантів;
- проведення елементів педагогічного та/або наукового дослідження (спостереження, анкетування, аналіз навчальних досягнень аспірантів) у межах тематики дисертаційного дослідження;
- опрацювання та аналіз історичних джерел і археологічних матеріалів з метою їх дидактичної інтерпретації та використання в освітньому процесі;
- підготовку аналітичних і рефлексивних матеріалів щодо результатів власної педагогічної діяльності та особливостей організації освітнього процесу у ЗВО.

Перелік індивідуальних навчально-дослідних завдань та форми звітності

1. Аналіз навчально-методичного забезпечення дисципліни

Зміст завдання:

Проаналізувати робочу програму, силабус та навчально-методичні матеріали кафедри політології та філософії, дисципліни, що викладаються у ЗВО, з позицій відповідності освітній програмі та сучасним вимогам вищої освіти.

Форма звітності:

Аналітична довідка (3–5 сторінок).

2. Аналіз сучасних методів викладання дисциплін політологічного циклу

Зміст завдання:

Дослідити та охарактеризувати сучасні педагогічні підходи і методи викладання політології (проблемне навчання, робота з джерелами, case study, цифрові інструменти тощо) та визначити можливості їх застосування в освітньому процесі.

Форма звітності:

Оглядова аналітична записка або доповідь (до 5 сторінок).

3. Розроблення фрагмента навчального заняття

Зміст завдання:

Розробити та обґрунтувати план-конспект лекції або семінарського заняття з дисциплін політологічного циклу з використанням активних методів навчання та джерельної бази.

Форма звітності:

План-конспект заняття з методичним обґрунтуванням.

4. Розроблення завдань для самостійної роботи аспірантів

Зміст завдання:

Підготувати комплекс завдань для самостійної роботи аспірантів (аналіз Актуальних джерел, робота з інформаційно-аналітичними матеріалами, підготовка есе, тестові завдання тощо).

Форма звітності:

Методичні рекомендації та комплект завдань.

5. Проведення педагогічного спостереження

Зміст завдання:

Здійснити педагогічне спостереження за навчальними заняттями викладача, проаналізувати використані методи навчання та взаємодію зі аспірантами.

Форма звітності:

Звіт педагогічного спостереження (2–3 сторінки).

6. Інтеграція тематики дисертації в освітній процес

Зміст завдання:

Підготувати навчальний матеріал або фрагмент заняття, що відображає результати власного дисертаційного дослідження.

Форма звітності:

Методична розробка або презентація з пояснювальною запискою.

7. Рефлексивний аналіз педагогічної діяльності

Зміст завдання:

Проаналізувати власний педагогічний досвід під час практики, визначити набуті компетентності та проблемні аспекти.

Форма звітності:

Рефлексивний звіт (2–3 сторінки).

Аспірант має виконати не менше 4 індивідуальних навчально-дослідних завдань за вибором, погоджених з керівником практики.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Форма звітності здобувача вищої освіти про проходження практики – письмовий звіт.

Звіт оформляється за вимогами програми практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами, що передбачені програмою практики, подається на рецензування керівнику практики від кафедри. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Звіт підписує здобувач вищої освіти, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики, члени комісії із захисту звітів про проходження практики.

Для узагальнення матеріалів практики аспірантам надається три дні.

Після завершення педагогічної практики аспіранти подають керівнику практики такі матеріали звітної документації:

1. Письмовий звіт аспіранта про роботу.
2. Щоденник науково-педагогічної практики з характеристиками керівника практики та куратора групи, підписаний завідувачем кафедри, завіреними печатками бази практики.
3. Конспекти двох проведених лекцій.
4. Протоколи обговорення проведення лекцій.
5. Конспекти двох семінарських (практичних) занять.
6. Протоколи обговорення семінарських (практичних) занять.
7. Матеріали індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Звіт про проходження практики захищається аспірантом (з диференційованою оцінкою) перед комісією, призначеною завідувачем кафедри. До складу комісії входять керівники практики.

Захист практики проводиться упродовж перших десяти днів навчання, яке починається після закінчення практики. Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості і до залікової книжки аспіранта з підписами членів комісії, до журналу обліку успішності.

Здобувачу вищої освіти, який не виконав програми практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених університетом та погоджених із базою практики. Аспіранта, який вдруге отримав негативну оцінку з практики, відраховують з університету. Здобувача, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано» / «незадовільно» за результатами захисту звіту про практику, відраховують з університету за невиконання навчального плану.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри політології та філософії.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підсумки науково-педагогічної практики підводяться під час науково-практичної конференції на історичному факультеті.

Її завдання: підведення підсумків навчально-наукової роботи аспірантів-практикантів; виявлення досягнень і недоліків у їхній роботі; оцінка рівня теоретичної та практичної підготовленості аспірантів до навчально-наукової

роботи у ЗВО; оцінка якості роботи з організації практики її керівниками; визначення заходів, спрямованих на подальше поліпшення практики.

Завершальна науково-практична конференція на історичному факультеті організовується деканатом та кафедрою політології та філософії.

Основний зміст підсумкових практичних конференцій аспірантів-практикантів складають доповіді з узагальнення їх досвіду з окремих питань організації освітнього процесу на базах проходження практики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Науково-педагогічна практика завершується диференційованим заліком та оцінюється за 100-бальною системою, за шкалою ECTS та національною шкалою (табл. 1, 2, 3).

Орієнтовний розподіл балів за різні види роботи практиканта

<i>Повнота виконання завдань практики (звіт)</i>	<i>Індивідуальне навчально-дослідне завдання</i>	<i>Ведення звітної документації (щоденник)</i>	<i>Захист практики</i>	<i>Рейтингова оцінка</i>
<i>40 балів</i>	<i>20 балів</i>	<i>20 балів</i>	<i>20 балів</i>	<i>100 балів</i>

Оцінювання навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		

35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

На оцінку А (90-100 балів) – “ВІДМІННО” заслуговує практична робота здобувача вищої освіти, який систематично та на високому рівні виконував поставлені перед ним завдання, змістовно, якісно й охайно оформив усю звітну документацію, вчасно здав її керівникові, вміло проаналізував свою роботу у звіті, отримав відмінну характеристику, виконав індивідуальне завдання та опрацював законодавчу базу, вдало захистив практику перед комісією.

На оцінки В (82-89 балів) та С (75-81 бал) – «ДУЖЕ ДОБРЕ» та «ДОБРЕ» заслуговує здобувач вищої освіти, який старанно виконував покладену на нього роботу, правильно, охайно оформив документацію, але отримав певні зауваження від керівника бази практики або керівника від кафедри щодо якості виконання або ступеня володіння матеріалом, культури мовлення, виконання індивідуального завдання тощо; не досить повно проаналізував свою роботу у звіті; отримав добрі характеристики, виконав індивідуальне завдання та опрацював законодавчу базу; на належному рівні захистив звіт перед комісією.

Оцінки D (67-74 бали) та E (60-66 балів) – «ЗАДОВІЛЬНО» виставляються здобувачу вищої освіти, який виконав програму практики, але працював лише на достатньому рівні, недостатньо активно включаючись в роботу бази практики, одержав задовільну характеристику від керівника з бази практики; недостатньо проаналізував свою роботу у звіті; отримав задовільні характеристики; не виконав або погано виконав індивідуальне завдання; задовільно захистив звіт перед комісією.

Оцінка FX (35-59 балів) – «НЕЗАДОВІЛЬНО» ставиться здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин (хвороба, сімейні обставини тощо). За рішенням комісії із захисту практика студентіві може бути продовжена (але на термін, що вкладається у поточний семестр); набрав за результатами діяльності менше за 60 балів з причин, що не залежали або частково залежали від нього. Рішенням комісії практика цьому студентіві також може бути продовжена.

Оцінка F (менше за 34 бали) – «НЕЗАДОВІЛЬНО» виставляється студентові, який без поважних причин не виконав програму практики; часто припускався помилок у виконанні фахових та індивідуальних завдань; не підготував усієї належної документації; не захищав або дуже погано захищав свій звіт перед комісією тощо. Студент, який отримав оцінку F, відраховується з університету.

ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Інструктаж здобувачів вищої освіти з охорони праці та безпеки життєдіяльності здійснює факультетський керівник практики під час проведення настановної конференції. Інструктаж проводиться відповідно до «Інструкції № 111 з охорони праці та безпеки життєдіяльності для здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, які направляються для проходження практики» (Наказ ректора № 6-ОД від 13.01.2021 р.).

1. Загальні положення

1.1. Практика аспірантів університету проводиться на базах практики, які мають відповідати вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

1.2. До початку проведення практики повинно бути проведено обстеження робочих місць аспірантів -практикантів.

1.3. Відповідальність за організацію проведення і контроль практики покладається на керівників практик.

1.4. У тісному контакті з керівником практики від Університету бази практики забезпечують високу якість та безпеку її проходження згідно з програмою проходження практики.

1.5. Обов'язковою умовою допущення аспірантів до проходження практики є проходження ними вступного інструктажу з охорони праці під час трудового і професійного навчання та оформлення його у бланку реєстрації з підписами особи, яка проводила інструктаж та особи, яку інструктували.

2. Вимоги безпеки перед початком проходження практики

2.1. При прибутті на базу практики аспірант-практикант повинен пройти наступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж на місці проходження практики і поставити підпис у відповідних журналах інструктажу.

2.2. Аспіранту-практиканту повинні бути забезпечені нормальні умови праці і умови проходження практики

2.3. Аспірант-практикант повинен дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку закладу освіти.

2.4. Аспірант-практикант до початку практики повинен:

2.4.1. Одержати від керівника практики консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;

2.4.2. Отримати номер телефону керівника практики для повідомлення щодо виникнення нестандартної ситуації;

2.4.3. Своєчасно прибути на базу проходження практики;

2.4.4. Вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, виробничої санітарії.

2.5. Перед початком роботи аспірант-практикант повинен організувати своє робоче місце (місце проходження практики).

3. Вимоги безпеки під час проходження практики

3.1. Під час практики не допускається:

3.3.1. Залишати місце практики без дозволу керівника практики від бази практики;

3.3.2. Відвертати від роботи працівників, які його оточують;

3.3.3. При виникненні недоліків у роботі обладнання та приладів (комп'ютера, побутових приладів тощо) негайно повідомити керівника практики від бази практики та припинити роботу до усунення недоліків.

3.4. Аспірант-практикант під час проходження практики зобов'язаний дбати про особисту безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території закладу освіти.

4. Вимоги безпеки після закінчення проходження практики

4.1. Привести у порядок своє місце практики та передати його керівнику практики від бази практики.

5. Вимоги безпеки в аварійній ситуації

5.1. Негайно припинити роботу, довести до відома керівника практики у випадку:

5.1.1. Погіршення у аспіранта-практиканта стану здоров'я;

5.1.2. Отримання аспірантом-практикантом травми;

5.1.3. Виникнення пожежі;

5.1.4. Виникнення недоліків в роботі приладів та обладнання, що використовуються аспірантом-практикантом для виконання завдання практики;

5.1.5. Вимкнення електроенергії;

5.1.6. Запаху газу, тощо.

5.2. Для усунення аварійної ситуації аспірант-практикант повинен виконувати вказівки керівника практики, якщо це не приведе до погіршення стану його здоров'я.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Джерела:

1. введена в дію наказом ректора університету від 26 липня 2023 р. № 104-Д. URL: <https://kpnpu.edu.ua/publiczna-informatsiia/>
2. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ : Бібліотечно бібліографічні ресурси : Бібліографічний моніторинг. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Івана Огієнка (зі змінами). URL: <https://drive.google.com/file/d/1ObzAwUu4SXcN0i6C2B0ddgoPjnQGsjg6/view>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. Режим доступу до електронних документів : http://www.nbuv.gov.ua/db/library_db.html.
6. Національна доктрина розвитку освіти. Освіта України. 2002. 23 квітня. № 33. С. 4–6.
7. Положення про навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів у Кам'янець-Подільському національному університеті імені
8. Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)
9. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція). Кам'янець-Подільський, 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSI5DV1V04waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA
10. Україна XXI століття: Стратегія освіти. Освіта. 1992. 18 серпня. С. 2–3.

Підручники та навчальні посібники

1. Доцяк І.І. Методика і техніка політологічних досліджень: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 052 «Політологія», «Політологія. Національна безпека». Видання друге, доповнене - ІваноФранківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. 45 с.
2. Дуткевич Т.В. Психологія конфліктності аспірантів педагогічних спеціальностей. Монографія. Київ: КНТ, 2021. 240 с. URL: <http://elar.kpnpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/51625>.
3. Зайченко І. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи: підручник / І. Зайченко, В. Теслюк, А. Каленський. Київ: Ліра-К, 2016. 602 с. <https://cul.com.ua/preview/12231.pdf>

4. Казак І. О. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.
5. Кучинська І.О. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський. Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2020. 292 с.
6. Ломака І. І. Методика викладання соціально - політичних дисциплін: навчально – методичний посібник для студентів Факультету історії, політології та міжнародних відносин. Галузь знань - 05 «соціальні поведінкові науки». Напрямок підготовки - 052 «Політологія». Івано-Франківськ. 2016. 44с.
7. Стинська В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Івано-Франківськ, 2022.180 с.
8. Сушко А. І. Методика викладання політології : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. І. Сушко, А. І. Кормич, Т. М. Краснопольська ; НУ "ОЮА" ; каф. політ. теор. Одеса, 2022. 56 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.19104>.
9. Уведення в науково-педагогічну діяльність: навч. посіб. / [В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик, І. С. Накашидзе]. Дніпро : ЛПРА, 2018. 120 с.
10. Шапран О.І., Новак О.М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. 280 с. http://ephsheir.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/8989898989/3682/%D0%9F%D0%92%D0%A8_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y